

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

งานบวช เวลางานบวช คนเราต้องการอยากได้อะไรมาก ต้องการอยากมีที่พึ่ง ทุกคนอยากมีความสุข ทุกคนอยากมีความสุขนะ หาความสุขกัน แต่หาความสุขในโลกมันก็มีความสุขแกร๋นๆ ความสุขแกร๋นๆ หมายถึงว่า มันมีความสุขอยู่ แต่ความสุขอันนี้มันไม่คงที่ มันแปรสภาพไป แล้วเราเหมือนกับตะครุบเงา เราแสวงหาความสุขขนาดไหน เราจะแสวงหาขนาดไหนก็ไล่ตะครุบเงา แล้วตะครุบเงาไม่ทัน โลกเป็นแบบนี้ละ ชีวิตนี้เหมือนกับว่าคนเดินอยู่ทางไกลบนทะเลทราย แล้วยังต้องเดินต่อไป เดินจนหมดแรงแล้ว นอนอยู่กลางทะเลทราย แต่ยังเห็นทางข้างหน้ายังต้องก้าวเดินไปอยู่ นี่ชีวิตเป็นแบบนี้ ต้องกระเสือกกระสนกันไปตลอดไป

แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เขาว่าแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ถ้าแผ่นดินทอง เวลาเศรษฐกิจมันดี นี่ทองคำมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง แต่ทองคำนั้นมันสูงค่าได้ มันเสื่อมค่าได้ แล้วแต่ราคามันจะมาก ราคามันจะน้อย แล้วแต่ราคามัน นี่ทองคำ ถ้ามันหลุดมือเราไป เราก็ต้องเวียนไป ไข่ไป เพื่อประกอบอาชีพทางโลกของเขา

นี่ถ้ามีแผ่นดินธรรมละ ถ้าแผ่นดินธรรมในหัวใจของเรา แผ่นดินธรรมนี้มันมีความเจือจางกัน มีความช่วยเหลือเจือจางกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน ถ้าแผ่นดินธรรมแล้วเกิดกลียุคขนาดไหน มันก็จะพังพินาศด้วยกันได้ ถ้าแผ่นดินทอง มันจะมีแต่ความยึดมั่นถือมั่น มีความแข่งขัน ความแข่งขันนั้นเป็นเรื่องของโลก มันเกิดมาแล้ว เราเกิดในโลก กระแสของโลกเป็นไปแบบนั้น เราก็ต้องทำต้องแข่งขันกับเขาไปแบบนั้นเพื่อความดำรงชีวิตอยู่

ถึงว่า ถ้าชีวิตโบราณ เราเกิดในชาติเมื่อครั้งโบราณ การคมนาคมเราไปทางน้ำ มันจะมีความช้ามาก มันมีความไม่เร่งด่วน แต่ชีวิตของเขาก็มีความสุขอย่างนั้น เขาไม่มีการแข่งขันเท่าไร นั่นเป็นยุคสมัยอันหนึ่ง แต่ยุคสมัยปัจจุบันนี้ต้องมีการแข่งขัน แล้วต่อไปมันจะมีการแข่งขัน

มากกว่านั้น เพราะโลกมันจะแคบลงๆ เพราะการสื่อสารมันจะเร็วขึ้นมา นี่ความเสมอภาค ความต่างกันของโลกมันจะน้อยไปๆ แต่น้อยไปขนาดไหนมันก็มี เห็นไหม ดูอย่างเช่นในประเทศที่เจริญแล้ว เขาก็มีคนทุกชั้นคนเชื้อใจเหมือนกัน เขาก็มีคนตงงานเหมือนกัน จะว่าเขาเจริญขนาดไหน มันก็ไม่เจริญไปหมดหรอก เพราะทุกคนมีกรรม

กรรมเป็นของสัตว์โลก กรรมนี้เกิดขึ้นมา เราจะอยู่ในแผ่นดินที่เจริญขนาดไหน อยู่ในชาติที่เจริญขนาดไหน ถ้าเรามีกรรมของเรา เราก็จะไม่เสมอเขาหรอก เราจะเป็นสถานะความทุกข์ ความยากของเราเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเราสร้างคุณงามความดีไป มันถึงต้องพยายามแสวงหา มีการกระทำ ถ้าไม่มีการกระทำมันเป็นไปได้ มันจะเป็นไปไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเราไม่ทำอะไรเลย

เวลาเราเอาภิกษุสมาธิศึกษาธรรมนะ พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง เราก็ปล่อยวาง เราจะมีความสุข แล้วมันปล่อยวาง ปากมันก็ต้องกินอยู่ มันจะปล่อยวางอย่างไร ท้องมันต้องอาศัยอาหารของมันเข้าไปดำรงชีวิตของเรา มันจะอาศัยอย่างไร นี่มันถึงต้องแสวงหา มันถึงต้องมีงาน ความจำเป็นสิ่งนี้บังคับก็ต้องแสวงหาไป แต่ถ้าเราแสวงหาไป ทุกข์ยากขนาดไหน โลกเราก็ต้องแสวงหา ความดำรงชีวิตต้องทนเอา สิ่งนี้มันเป็นการดำรงชีวิตอยู่

แล้วเวลาแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เวลาบวชขึ้นมา เราบวชขึ้นมาเพื่ออะไร ถ้าเพื่อแผ่นดินธรรม เราก็จะประพฤติปฏิบัติ ถ้าเพื่อแผ่นดินทอง ทำอย่างไรก็ได้ขอให้เรามีโอกาสอนุโมทนา เรามีโอกาส ชื่อของเราอนุโมทนาสิ่งใดๆ ได้ มันก็จะเป็นเงินเป็นทองขึ้นมา ถ้าเราแสวงหาสิ่งนั้น มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น

เราบวชมาแล้วเป็นพระเป็นเจ้าก็ยังมีการแสวงหาแล้วแต่คนจะเข้าไปทางใด ถ้าจะไปทางธรรม มันก็ต้องออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าจะไปทางทองคำ ทางแผ่นดินทอง เพื่อแสวงหาประโยชน์กับตัว แต่มันก็เป็นกรรมไง กรรมของสัตว์โลกเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วเราละ ในชีวิตของเรา ถ้าเราแสวงหาแผ่นดินทองของเรา เราก็ทำตามหน้าที่การงานของเรา

ถ้าเราหาแผ่นดินธรรมละ ถ้าแผ่นดินธรรม ร่างกายของเรา ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ มันก็เป็นธาตุ ๔ มันก็เหมือนโลกเหมือนกัน โลกคือสัตว์ โลกคือหมู่สัตว์ คือเรา ถ้าเรามี เราเกิดมาบนโลก เราเอาสิ่งนี้แสวงหา เราแสวงหาสิ่งใดเพื่อประโยชน์กับใคร? เพื่อประโยชน์กับชีวิตนี้ มันก็ได้ ปัจจุบันนี้ ถ้าเพื่อประโยชน์กับหัวใจนี้ หัวใจนี้มันกินกรรมเป็นอาหาร มันกินคุณงามความดีเป็น

อาหาร สิ่งที่เราสละจากจะออกไปเป็นทาน เราสละออกที่ไหนก็แล้วแต่ เหมือนเราสละ เราขนของออกจากเรือน ไฟจะไหม้ขนาดไหน มันไม่ใช่ไหม้ของสิ่งนั้น ชีวิตนี้มันต้องมีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้ต้องดับไปในที่สุดๆ แต่หัวใจมันไม่เคยดับ หัวใจไม่เคยดับนะ

นักวิชาการเขาบอกนะ ถ้าเราสอนว่าหัวใจมีอยู่โดยความเป็นจริง มันจะเข้ากับฮินดูไป ฮินดูเขาบอกว่าต้องกลับไปอยู่กับพระเจ้า อย่างศาสนาพราหมณ์ “จิตนี้คงที่ จิตนี้คงที่” เขาบอกว่า “จิตของเราไม่คงที่ พระพุทธเจ้าสอนอนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตามันไม่คงที่” ถ้าเราสอนผิดพลาดไป มันจะไปเข้ากับพราหมณ์ ไม่ใช่พุทธ

พุทธ จิตคงที่เหมือนกัน จิตมีเหมือนกัน แต่ของเขามีแบบอ้วนอ้วนใจ อ้วนอ้วนเพื่อเข้าไปอยู่กับพระเจ้า เพื่อเข้าไปอยู่กับอาตมัน จิตนี้จะกลับไปอยู่กับอาตมัน จิตนี้จะคงที่สภาวะแบบนั้น มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเป็นการอ้วนอ้วน เป็นการบวชอายุใจ เป็นการเคารพพระเจ้า เพื่อให้มีความเมตตากับจิตดวงนี้ ให้กลับไปอยู่กับพระเจ้านั้น ให้มันคงที่อยู่กับพระเจ้านั้น มันกลับไม่คงที่ใจ

แต่จิตของเราคงที่ จิต หัวใจกิเลสเป็นอาหาร สิ่งที่เป็นอาหาร ถ้าเป็นคุณงามความดี มันก็จะเกิดดี เกิดในสภาวะดี ถ้าทำความชั่ว เกิดในสภาวะของความชั่ว เกิดถึงความทุกข์ยากของจิตดวงนั้น แต่ถ้ามีอนัตตานะ สภาวะธรรมคือเป็นอนัตตา คือความเป็นไป เห็นสภาวะธรรมตามพระไตรลักษณ์ ลักษณะคือที่ใจมันแปรสภาพไป สิ่งนี้มันเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา เราเห็นสภาวะที่เป็นอนัตตา สภาวะตามความเป็นจริงที่เราเห็น มันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่เราไม่เคยเห็น เพราะเราคิดของเราแต่เปลือกๆ ข้างนอก เราเห็นแต่เราศึกษา สรรพสิ่งนี้เป็นอนัตตา สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด เรื่องสภาวะโลก สิ่งใดไม่มีการคงที่เลย แต่ไม่ได้บอกว่าใจก็ไม่คงที่เลย ความคิดยึดมั่นถือมั่น ความทุกข์ที่ทุกข์อยู่กับใจนี้ ยึดอันนี้มาก แล้วสละวางไม่ได้ ทั้งๆ ที่มันก็เป็นอนิจจังนะ เกิดดับๆ แต่เราไม่เห็นเพราะอะไร

เพราะมันมีรสชาติ หนึ่ง

เพราะมันมีกลิ่นในหัวใจปกคลุมใจตัวนี้ หนึ่ง

พอปกคลุมใจตัวนี้ มันก็ทำให้ใจดวงนี้ไม่เข้าใจสภาวะตามความเป็นจริงของมัน มันก็ยึดโดยธรรมชาติของมัน ทั้งๆ ที่เราก็คงปล่อยวางนะ เราเรารู้ว่าสิ่งนี้จะเป็นทุกข์ เราพยายามจะปล่อย

วาง แต่มันปล่อยวางไม่ได้ ปล่อยวางไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันมีรสชาติ เพราะมันมีความพอใจ
ของใจใจ จิตนี้มันพอใจ เห็นไหม กามราคะ ปฏิฆะ ความผูกความพอใจของใจมันละเอียดอ่อน
มาก เพราะมันเกิดที่ใจ สิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วปฏิเสธไม่ได้

ของขึ้นมา เห็นไหม ความสกปรกในบ้านเรา เราเก็บกวาด เราทำความสะอาด มันยังจะ
สะอาดได้ แต่ความสกปรกของใจ เพราะค้นหาความทะยานอันนี้มันเป็นความสกปรก แต่มัน
สะอาดใจ มันสะอาดคือว่ามันเป็นนามธรรมอยู่กับใจ มันไม่เห็นความสกปรก แต่มันว่าความ
สกปรกของมันคือว่ามันให้ผลเป็นโทษกับใจดวงนี้ไง สิ่งที่เป็นโทษกับใจดวงนี้

นี่แผ่นดินธรรม ถ้าใจดวงนี้เป็นแผ่นดินธรรม ความที่เป็นแผ่นดินทองเพราะอะไร
เพราะว่าถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา สภาวะความเป็นธรรมมันเกิด มันแสวงหาสิ่งใดขึ้นมา มันพอใจ
ตามสภาวะของมัน มันจะหาได้น้อย มันก็พอใจตามความสภาวะที่ได้มาน้อย มันจะหาได้มาก มัน
ก็ต้องพอใจในความสภาวะที่หาได้มาก แล้วสิ่งที่หาได้มากนั้นมันเป็นประโยชน์เพราะอะไร
เพราะใจมันเป็นธรรม สิ่งที่ใจมันเป็นธรรม ความที่ว่าสิ่งที่เป็นทองนี้เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา
มันจะเป็นประโยชน์กับใจทุกๆ ดวงเลย

ถ้ามีแผ่นดินธรรมก่อน มันจะเป็นแผ่นดินทอง มันจะพอเป็นไปในโลก โลกจะไม่มี ความ
เดือดร้อนนัก ถ้าแผ่นดินทองนะ ไม่มีศาสนา ไม่มีศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจ มันจะแก่งแย่งกันมาก
แล้วมันจะทุกข์ยากมาก ถึงต้องหาทางออก

ในการทำธุรกิจต่างๆ มันไม่อยู่จริงยั่งยืนหรอก มันต้องแปรสภาพไป ถึงต้องพยายาม
คิดค้นกันไง บอกว่าต้องให้มันเป็นเศรษฐศาสตร์ในความยั่งยืน เศรษฐศาสตร์ในการที่ทำให้มันอยู่
ได้นาน มันอยู่ได้นาน

โลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด สิ่งที่เป็นอนิจจัง นี่ความเบื่อหน่ายของใจ ใจเมื่อก่อนนะ สิ่งที่ว่า
เป็นสินค้ายาวจะส่งผ่านมาถึงทวีปหนึ่งๆ มันยังใช้ได้ยาวนานกว่านะ เดียวนี้ทุกอย่างมันจะเป็นไป
เหมือนกันหมด เกิดมาอายุมันจะสั้นลงๆ สินค้าที่คิดได้ อายุจะสั้นเข้าๆ เพราะอะไร เพราะว่าพอ
มันใช้ไป จิตนี้มันเบื่อหน่าย จิตนี้มันต้องการของใหม่ตลอดไป เห็นไหม ถ้าเป็นแผ่นดินทอง มัน
จะเป็นสภาวะแบบนั้น จะเสพสุขตลอดไป แล้วก็ไม่เคยเจอความสุข

ความสุขอันนี้ถึงเป็นความสุขแสร้งๆ สุขโดยสมมุติใจ ถ้าเราพอใจ เราก็จะมีความสุข ถ้าเราโดนขัดใจ เราก็จะมีความสุข ทุกข์ สิ่งที่เป็นความสุขความทุกข์ มันก็เกิดดับในสภาวะแบบนั้น แล้วโลกหมุนไป โลกจะเป็นไปแบบนี้ จะร้อนขึ้นไปแบบนี้ เขาว่าโลกร้อนๆ เพราะว่าเรือนกระจกทำให้โลกร้อน นั่นโลกภายนอกมันก็ร้อนของมันสภาวะแบบนั้น เราเกิดมานี่เราปฏิเสธไม่ได้ ปฏิเสธสิ่งที่เราเกิดมาในสถานะไหน

กาลเวลา ถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญ เจริญเพราะครูบาอาจารย์บุกป่าฝ่าดงมาถึงเจริญใจ แต่เรามาเจริญในโลก สิ่งที่เป็นโลกนี้อาศัยเอาศาสนามาเจริญ แล้วก็มาทำเป็นสินค้ายัน เอามาทำสินค้าย เอามาทำเพื่อผลประโยชน์กัน สิ่งนี้มันเป็น ถ้ามันไม่มี มันแสวงหาสิ่งที่ไม่มี ครูบาอาจารย์ไม่มีสิ่งนี้เพราะมันมีแต่พระไตรปิฎก มีแต่คำรา แล้วเรากันค้ำก้นมา พยายามกันค้ำเข้าป่าเข้าเขา กันค้ำสิ่งนี้มา แต่ปัจจุบันนี้มันมีค้ายันไปจนเราไม่เห็นคุณค่าใจ นี่ศาสนาเสื่อม เสื่อมตรงไหน เสื่อมตรงใจของคนไม่เห็นคุณค่าตรงนั้น

สิ่งที่มันเป็นไปได้ ที่เราพบครูบาอาจารย์ กว่าจะแสวงหามันแทบเป็นแทบตายนะ วินัยแต่ละข้อ สังฆกรรมแต่ละอย่างเขาเลิกทำกันไปแล้ว มันไม่มีแล้ว ครูบาอาจารย์พยายามทำฟื้นฟูขึ้นมา เพราะใจเป็นธรรมใจ พอใจเป็นธรรมก็กันค้ำว่าพระไตรปิฎก ต้องทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้น พยายามสร้างสงฆ์ขึ้นมาให้สังฆะนี้มันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา

สังฆะสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาส่วนหนึ่ง มันก็อาศัยเวลา มันจะจรโลงได้ขนาดไหน ถ้าจรโลงได้น้อยเกินไป ผู้ที่จะทรงธรรมทรงวินัย ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถึงต้องทำตรงนี้ใจ ถึงต้องให้มีแผ่นดินธรรม อย่าไปตื่นกับแผ่นดินทอง แผ่นดินทองนี้เป็นเรื่องของโลก มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น ถ้ามีแผ่นดินธรรมขึ้นมาแล้วทองมันมาเอง มาเองเพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาของคนสร้างไว้

ถ้าคนสร้างคุณงามความดีไว้นะ มันมีอำนาจวาสนา สิ่งนั้นมันมีโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาตินะ จังหวะและโอกาสมันหมุนไปแล้วมันเป็นไปสภาวะแบบนั้น แต่ถ้าเราไม่มี เราพยายามสร้างขึ้นมา พยายามจะให้มันเป็นแบบนั้น ให้เป็นสินค้าย ให้เป็นธุรกิจขึ้นมา มันเป็นไปได้ชั่วคราวหรอก สิ่งนี้มันเป็นได้ชั่วคราวแล้วมันไม่เป็นธรรม ไม่เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะเราต้องพยายามแสวงหา ต้องพยายามหลบหลีกในหัวใจของเรา เราทุจริตขนาดไหน เราจะปกปิดกรรม มันจะไม่ใช่เป็นกรรม

ถ้ามันเป็นธรรมนะ เราอยู่กันโดยเหมือนกับผ้าขาวโอง โดยตามเนื้อผ้า ความดีขนาดไหนมัน ก็คือความดีอันนั้น แล้วมันไม่ต้องตกแต่ง มันเป็นตามเนื้อผ้าอันนั้นไป มันจะเห็นสภาวะอันนั้น ไป สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วทองคำมันจะมาอย่างนั้น นี่ความเจริญรุ่งเรือง เพราะทุกคนต้องการ แสงหา ทุกคนอยากหาที่แน่ใจ หาที่นอนใจ หาที่ไว้วางใจได้ ถ้าแผ่นดินนั้นเป็นแผ่นดินธรรม มันจะนอน มันจะอยู่อาศัย มันก็มีความแน่ใจ มันมีความสุขอันนั้น นี่แผ่นดินทองคำมันมาอย่างนั้น ใจ เพราะจิตนั้นมันเป็นธรรม ความคิดที่เป็นธรรมมันจะมีมา

มันถึงว่าโลกเป็นไปสภาวะแบบนั้นนะ ถ้าแผ่นดินทองคำ เราก็ต้องเดือดร้อน เราก็ต้องยุ่งยาก ไป ถ้าเรามีแผ่นดินธรรมของเราขึ้นมา สิ่งนั้นจะขาดแคลนบ้าง คนเราเกิดมามีมันมีทุกข์มีสุขปน กันไปในชีวิตนี้ มันไม่ราบรื่นไปทุกคนหรอก ทุกคนมันมีโอกาสมีสิ่งที่เป็นไป ถ้ามันถึงสภาวะ นั้น เราก็ไม่ตื่นเต้นไปกับมัน เรารักษาใจของเรา รักษาใจของเราอยู่กับสภาวะแบบนั้นไป โลกเป็น อย่างนั้น ถึงอยู่กับโลกโดยไม่คิดโลกใจ ถ้าอยู่กับโลกโดยคิดโลก เราไปแบกโลกนะ เราก็ทุกข์ใจ แล้วธรรมอยู่ที่ไหนล่ะ

ถ้าเรามีธรรมในหัวใจ เราก็อยู่กับโลก คนเราเกิดมา พระก็เกิดมาจากพ่อแม่เหมือนกัน ออก บวชเหมือนกัน เกิดมาในโลกนี้ โลกนี้เกิดมา มนุษย์เกิดมาในโลกนี้แล้วออกมาบวชพระก็เป็นใน โลกนี้ นี่สมมุติสงฆ์มันเป็นสมมุติสงฆ์มา แต่เวลามันเกิดเป็นพระในหัวใจขึ้นมา มันออกจาก วัฏฏะ มันไม่อยู่ในโลกนี้แล้วนะ อาศัยโลกนี้อยู่ไปจนกว่าสิ้นอายุเท่านั้น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ...สัพเพ ธมฺมา สภาวธรรมนั้นเป็นอนัตตาทั้งหมด นี่มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่ใจดวงนั้นไม่เป็น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา นี่สุปปาติเสสนิพพาน เศษส่วนในร่างกายนี้ก็อาศัยกันไป นี่อยู่กับโลกโดยไม่ คิดโลก ถ้าเราไม่ถึงขนาดนั้น เรามีธรรมในหัวใจ เราก็จะอยู่กับโลกโดยไม่คิดโลกใจ มันจะมีธรรม ในหัวใจ

แผ่นดินธรรม ขอให้ใจเป็นธรรมก่อน แล้วทองคำหรือสิ่งที่เป็นโลกมันจะเป็นไปตาม อำนาจของวาสนาอันนั้น เอวัง